

Norrbottens kommuner

Gemensamma Riktlinjer

inom området

Medicintekniska produkter

2011

Norrbottens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-06 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 1(3)
----------------------	--	--	--------------------------

Innehållsförteckning	Sid nr
1. Mål och ansvarsfördelning	1
2. Hjälpmedelsorganisationen i Sverige	1
- Socialstyrelsen	
- Läkemedelsverket	
- Hjälpmedelsinstitutet	
- Boverket	
3. Kommunernas ansvar för hjälpmedel	2
4. Övriga lagar och förordningar av betydelse för hjälpmedelsverksamheten	3
5. Definitioner	5
5.1 Medicintekniska produkter	
5.2 Personliga hjälpmedel	
5.3 Utrustning	
5.4 Särskilt beslutstöd	
6. Hjälpmedelsförsörjningen	6
7. Hjälpmedelsförskrivning och ansvar	6
- Förskrivningsprocess	
- Förskrivningsansvar	
- Förskrivningsrätt	
- Uppföljning/Utvärdering	
8. Ansvarsfördelning	8
- Vårdgivaren	
- Verksamhetschefen	
- Medicinskt ansvarig sjuksköterska	
- Arbetsledare = chef, enhetschef, områdeschef dyl.	
- Personal = Omvårdnadspersonal/Baspersonal	
- Brukare = Hjälpmedelsanvändare	
- Resursperson i hjälpmedelsfrågor	
- Samverkan kommun/landsting	
- Hjälpmedelsgruppen inom Kommunförbundet	
- Användargrupp	

Norrbottnens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-06 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 2(3)
------------------------------	---	--	--------------------------

9. Generella riktlinjer 10

- Avvikelse rapportering
- Begränsningsåtgärder
- Byte av hjälpmedel
- Dubbel utrustning
- Enklare hjälpmedel /Egenansvar
- Ersättning av borttappade hjälpmedel
- Hjälpmedel ägda av brukaren
- Hyra av hjälpmedel utanför sortiment
- Specialanpassning
- Utrustning för verksamheten =Grundutrustning
- Utlåning av hjälpmedel som är förskrivna till en annan person
- Återlämning av hjälpmedel

10. Särskilda förhållanden 13

- Hjälpmedel vid besök/vistelse i annan kommun
- Flyttning till/från annat län
- Flyttning till annan kommun i länet
- Uthyrning av hjälpmedel till privatperson via Länservice NLL

04 Hjälpmedel vid personlig medicinsk behandling 14

- 04 03 Hjälpmedel för andningsbehandling
- 04 27 Stimulatorer
- 04 33 Antidecubitushjälpmedel
- 04 48 Rörelse-, styrke- och balansträningsredskap

06 Ortoser och proteser 17

- 06 03 Spinala ortoser
- 06 06 Övre extremitetsortoser, kroppsburna
- 06 12 Nedre extremitetsortoser, system

09 Hjälpmedel för personlig vård 19

- 09 06 Kroppsburen skyddsmaterial
- 09 09 Hjälpmedel för av- och påklädning
- 09 12 Hjälpmedel vid toalettbesök
- 09 33 Hjälpmedel vid tvättning, bad och dusch
- 09 39 Hjälpmedel för hårvård

Norrbottnens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-06 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 3(3)</p>
-----------------------	--	---	---

12	Hjälpmedel vid förflyttning	21
12 03	Gånghjälpmedel som hanteras med en arm	
12 06	Gånghjälpmedel som hanteras med båda armarna	
12 22	Manuellt drivna rullstolar	
12 23	Motordrivna rullstolar	
12 24	Tilläggsutrustning till rullstolar	
12 31	Hjälpmedel vid överflyttning och vändning	
12 36	Personlyftar	
18	Hjälpmedel för utrustning och anpassning av bostäder och andra lokaler	29
18 03	Bord	
18 09	Sittmöbler och stolar	
18 12	Sängar	
18 15	Höjdställbara tillsatser till möbler	
18 18	Stödanordningar	
18 30	Hjälpmedel för förflyttning i vertikal ledd	
22	Hjälpmedel för kommunikation och information	33
22 12	Hjälpmedel för teckning och handskrift	
22 18	Hjälpmedel för att hantera ljud-, bild- och videoinformation	
22 21	Samtalshjälpmedel vid närkommunikation	
22 24	Telefoneringshjälpmedel och hjälpmedel för andra former av telekommunikation	
22 27	Varseblivningshjälpmedel	
22 33	Datorer och terminaler	
22 36	Inmatningsenheter till datorer	
22 39	Presentationsenheter för datorer	
22 90	Hjälpmedel för kognitiv stöd	
24	Hjälpmedel för hantering och transport av produkter	42
24 09	Hjälpmedel för att handha, manövrera och/eller kontrollera föremål	
24 13	Hjälpmedel som kan styra och kontrollera på avstånd	
24 18	Greppanpassningar och hjälpmedel som ersätter arm- och/eller hand- och/eller fingergrepp	
24 21	Förlängare	

Norrbottens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 1(43)</p>
----------------------	--	---	---

1. Mål och ansvarsfördelning

Enligt Hälso – och sjukvårdslagen HSL (1982:763) är målet för hälso- och sjukvården en god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen.

Kommunen erbjuder hälso- och sjukvårdsinsatser upp till läkarnivå enligt 18 § Hälso- och sjukvårdslagen. Kommunen har ett ansvar för hälso- och sjukvård för medborgare som bor i särskilda boendeformer som avses i 20 och 21 §. Landstingets skyldigheter regleras i 3 §. Huvudmannaskapet och skyldigheten att tillhandahålla medicintekniska hjälpmedel är delat mellan kommunerna och landstinget.

2. Hjälpmedelsorganisationen i Sverige

En grundläggande princip i svensk hjälpmedelspolitik är att personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till hjälpmedel utan ekonomisk prövning. Föreskrivning av hjälpmedel ska utgå från brukarens behov av att upprätthålla och/eller förbättra sina förmågor/funktioner som en del i habiliterings/rehabiliteringsprocessen. Ansvaret för hjälpmedelsverksamheten är i huvudsak delat mellan hälso- och sjukvårdshuvudmännen, kommunerna och landstinget enligt gällande gränsdragning se nedan punkt 3.

➤ Socialstyrelsen

Socialstyrelsen svarar för tillsynen av den yrkesmässiga användningen av de hjälpmedel som tillhandahålls av sjukvårdshuvudmännen vid sjukvårdande behandling och/eller rehabilitering/habilitering.

➤ Läkemedelsverket

Läkemedelsverket svarar för tillsyn över dem som tillverkar medicintekniska produkter och deras produkter. Läkemedelsverket har även tillsyn över specialanpassade produkter.

➤ Hjälpmedelsinstitutet

Hjälpmedelsinstitutet är ett nationellt center som sprider kunskap och information inom hjälpmedelsområdet. Huvudmannaskapet för hjälpmedelsinstitutet är delat mellan staten, Sveriges kommuner och landsting.

➤ Boverket

Boverket har tillsyn över kommunernas verksamhet gällande bostadsanpassningsbidrag.

Norrbottnens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 2(43)
------------------------------	---	--	-----------------------

3. Kommunernas ansvar för hjälpmedel

Kommunens ansvar för hjälpmedel regleras av gällande avtal för hjälpmedel i den dagliga livsföringen, gällande fr.o.m. 2006-12-01, som tecknats mellan Norrbottens läns landsting och Kommunförbundet Norrbotten och gäller tillsvidare. Detta avtal ersätter tidigare tecknade avtal mellan landstinget och kommunerna avseende ansvarsfördelning av hjälpmedel.

[Avtal om ansvarsfördelning för hjälpmedel i Norrbottens län:](#)

Allmänt

Hjälpmedelsförsörjningen utgör en av grundförutsättningarna för att personer med funktionsnedsättning ska kunna leva ett så aktivt och självständigt liv som möjligt.

Omfattning

Med hjälpmedel för det dagliga livet menas sådana hjälpmedel som fordras för att brukaren själv eller med hjälp av någon annan skall kunna tillgodose sina personliga behov, förflytta sig, kommunicera, fungera i hemmet och närmiljön, orientera sig, sköta vardagslivets rutiner i hemmet och delta i sysselsättning samt delta i normala fritids- och rekreationsaktiviteter enligt gällande regler.

Hjälpmedlen skall sålunda anses som personliga hjälpmedel och bostaden skall utgöra ansvarsgräns mellan landstinget och kommunerna. Landstinget har ansvaret för förskrivning av hjälpmedel till personer i ordinärt boende och kommunerna har motsvarande ansvar för personer i särskilda boendeformer. Förskrivaren har inte ansvar för personalens arbetsmiljö.

Avgränsning

Hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning där speciell medicinsk kompetens krävs inom habilitering och rehabilitering vid förskrivning, ansvarar alltid landstinget.

Hjälpmedel i skolan omfattas inte av detta avtal.

Norrbottens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 3(43)
----------------------	--	--	-----------------------

4. Övriga lagar och förordningar av betydelse för hjälpmedelsverksamheten.

- Lag (SFS 1993:584) om medicintekniska produkter (uppdaterad tom SFS 2009:814)
- Förordning (SFS 1993:876) om medicintekniska produkter (uppdaterad tom SFS 2009:391)

Alla produkterna som är avsedda som hjälpmedel för funktionshindrade är medicintekniska produkter och omfattas av lagen. De produkter som släpps ut på marknaden måste uppfylla kraven i lagen. Ansvaret för att produkterna är säkra och ändamålsenliga när de släpps ut på marknaden är tillverkarens.

- Patientsäkerhetslagen SFS 2010:659, gäller fr.o.m. 2011-01-01 och ersätter lagen (SFS 1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område. upphör och ersätts med
- Patientsäkerhetsförordningen (SFS 2010:1369), gäller fr.o.m. 2011-01-01 och ersätter förordningen (SFS 1998:1513) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område

I lagen och förordningen anges bestämmelser angående:

- Skyldighet för hälso- och sjukvårdspersonal
- Behörighet och legitimationsregler
- Begränsningar i rätten att vidta vissa hälso- och sjukvårdande åtgärder
- Disciplinpåföljd och återkallande av legitimation
- Socialstyrelsens tillsyn
- Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnds verksamhet
- Ansvarsbestämmelser, överklagande mm

- Patientdatalagen (2008:355) (uppdaterad tom SFS 2010:677)

Patientdatalagen ska öka patientsäkerheten och inflytandet för patienterna. Lagen ställer krav på säkerhet, dokumentation och regler för sekretess och åtkomst. Den gör det möjligt för fler vårdgivare att lättare ta del av en patients journal. Patienterna har ökade möjligheter att införa avvikande mening.

Arbetsmiljölagen (SFS 1977:1160), (uppdaterad tom 2010:905). Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Lagen reglerar arbetsgivarens ansvar att säkerställa en god arbetsmiljö för anställd personal.

Norrbottnens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 4(43)</p>
-----------------------	--	---	---

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd

- Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården (SOSFS 2008:1)
Föreskriften tillämpas vid användning och hantering av medicintekniska produkter i verksamhet som omfattas av hälso- och sjukvård. Kravet är att vårdgivaren skall ha kvalitetssystem och lokala instruktioner för hantering och användning av medicintekniska produkter.
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om anmälningsskyldighet enligt Lex Maria samt lokal avvikelser hantering (SOSFS 2005:28).
- Socialstyrelsens föreskrifter om samverkan vid in- och utskrivning av patienter i slutenvård (SOSFS 2005:27).
- Socialstyrelsens föreskrifter om ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet i hälso- och sjukvården (SOSFS 2005:12).
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvård (SOSFS 1997:14).
- Förordningen om verksamhetschef inom hälso- och sjukvården (SFS 1996:933 senast uppdaterad SFS 1998:1517).
- Socialstyrelsens allmänna råd. Verksamhetschef inom hälso- och sjukvården (SOSFS 1997:8).
- Socialstyrelsens allmänna råd. Medicinsk ansvarig sjuksköterska i kommunal hälso- och sjukvård (SOSFS 1997:10).
- Socialstyrelsens föreskrift om informationshantering och journalföring i hälso- och sjukvården (SOSFS 2008:14).
- Läkemedelsverkets föreskrifter och allmänna råd om tillverkarens skyldighet att rapportera olyckor och tillbud med medicintekniska produkter (LVFS 2001:8).

Norrbottens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 5(43)</p>
----------------------	--	---	---

5. Definitioner

5.1. Medicintekniska produkter

I lagen anges att en medicinteknisk produkt är en produkt som enligt tillverkarens uppgift är avsedd att användas för att enbart eller i huvudsak:

- påvisa, förebygga, övervaka, behandla eller lindra sjukdom, t.ex. inhalator
- påvisa, förebygga, övervaka, behandla, lindra eller kompensera skada eller funktionshinder, t.ex. rullstol.
- undersöka, ändra eller ersätta anatomin eller en fysiologisk process, t.ex. benprotes.

Definitionen innebär att många hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning är medicintekniska produkter. För dessa produkter gäller ett särskilt regelverk beträffande säkerhet, olycksrapportering och CE-märkning. Tillverkaren är dessutom skyldig att registrera sin verksamhet hos Socialstyrelsen.

5.2. Personliga hjälpmedel

De medicintekniska produkter som förskrivs till en brukare som kompensatorisk behandlingsåtgärd när andra habiliterande/rehabiliterande åtgärder inte kan ersätta nedsatt funktion eller förmåga definieras som personliga hjälpmedel. Hjälpmedel, som tillhandahålls genom Hälso- och sjukvården enligt HSL 3b och 18b §, är en personligt utprovad och ofta personligt anpassad produkt/utrustning för den dagliga livsföringen och för vård och behandling i hemmet, närmiljön eller i skolan.

5.3. Utrustning

Hjälpmedel är medicintekniska produkter som är testade och godkända. Hjälpmedel som används som utrustning i verksamheten eller gemensamt av flera brukare betraktas inte som personliga hjälpmedel. Dessa produkter köps till verksamheten och definieras som utrustning.

5.4. Särskilt beslutstöd

Särskilt beslutstöd kan tillämpas vid förskrivning av specifika och sällan förskrivna hjälpmedel, för att säkerställa kvalitet.

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Kiruna, Luleå, Piteå, Älvsbyn

Norrbottnens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 6(43)</p>
-----------------------	--	---	---

6. Hjälpmedelsförsörjningen

Hjälpmedelsverksamheten Länservice finns inom Division Service i Norrbottens läns landsting. Prismodell för hjälpmedel gäller fr.o.m. 2006-01-01.

(<http://www.nll.se/webb/Service/Lansservice/Prismodell/>). Samverkansavtalet är lika för samtliga kommuner och till detta har varje kommun utifrån sina behov tecknat specifika sidoavtal för hyra, köp, teknisk service och transporter (se gällande [Samverkansavtal Hjälpmedel](#) som finns tecknat mellan Kommunerna och Norrbottens läns landsting).

Hjälpmedelssortiment ska säkerställa kvalitet och totalekonomi för hjälpmedelsverksamheten för både kommunerna och landstinget i Norrbotten. Länsortiment fastställs efter avslutad upphandling.

7. Hjälpmedelsförskrivning och ansvar

Förskrivningsprocess

Med förskrivning avses den process som leder till att en person får ett tekniskt hjälpmedel utprovat. I förskrivningsprocessen ingår;

- Bedömning av hjälpmedelsbehov
- Utprovning
- Eventuell anpassning.
- Information angående hjälpmedlets funktion och användning.
- Inträning av hjälpmedlet
- Uppföljning

Förskrivning av hjälpmedel ska utgå från individuella behov. Personen eller under vissa förhållanden dess företrädare, ska ges möjlighet till medinflytande. Huvudprincipen är att vårdplanering ska ligga till grund för att tillförsäkra en god och säker vård.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Luleå*

Förskrivningsansvar

Förskrivaren svarar för att det görs en bedömning utifrån brukarens totala situation. För att få ett tillräckligt bedömningsunderlag inför förskrivning av hjälpmedel ska samråd ske mellan övriga yrkesgrupper som arbetar runt brukaren.

Förskrivaren svarar för att ge brukaren samt vid behov personalen och anhöriga information och instruktion om hjälpmedlets funktion och användningsområde samt eventuella restriktioner.

Norrbottnens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 7(43)
------------------------------	---	--	-----------------------

Förskrivaren har som hälso- och sjukvårdspersonal ett yrkesansvar att vid förskrivning av hjälpmedel följa gällande riktlinjer, lagstiftningar, föreskrifter och övriga regelverk.

Förskrivaren ska vid varje tillfälle göra en ekonomisk värdering där brukarens behov, hjälpmedlets funktion och kostnad värderas.

Förskrivningsrätt

Kommunen ger vissa yrkesgrupper rätten att förskriva hjälpmedel, till personer som bor i särskilda boendeformer eller som vistas i dagliga verksamheter. De yrkesgrupper som ges förskrivningsrätt tillhör kommunens hälso- och sjukvårdspersonal. Rätten att förskriva hjälpmedel grundar sig på förskrivarens formella kompetens och arbetsuppgifter.

Uppföljning/Utvärdering

Förskrivaren har ett fortlöpande ansvar för att följa upp och utvärdera alla hjälpmedel som förskrivits.

Uppföljning av ett utprovat hjälpmedel är av vikt ur kvalitetssynpunkt. Kontinuerlig bedömning ska göras om hjälpmedlet fyller tänkt funktion och att behovet är tillgodosett. Ur ekonomisk synvinkel är kontinuerlig uppföljning viktig eftersom onödiga kostnader då kan undvikas.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Gällivare, Luleå*

Norrbottens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 8(43)</p>
----------------------	--	---	---

8. Ansvarsfördelning

Vårdgivaren = ansvarig nämnd i kommunen (ur SOSFS 2008:1)

Vårdgivaren ska ge direktiv och säkerställa att det i ledningssystemet finns rutiner för hur varje verksamhet ska organiseras för en säker användning och hantering av medicintekniska produkter.

Verksamhetschefen(ur SOSFS 2008:1)

Efter uppdrag från vårdgivaren, ansvara för att exempelvis

- endast säkra och ändamålsenliga medicintekniska produkter (MTP) inklusive informationssystem är kontrollerade och korrekt installerade
- endast säkra och ändamålsenliga MTP förskrivs och utlämnas
- MTP som förskrivits och utlämnats kan spåras

Bedöma, utse och förteckna vem eller vilka som:

- ska vara utbildningsansvarig/-a, förskriva och utlämna MTP
- ta fram skriftliga anvisningar för specialanpassade produkter
- vara anmälningsansvarig/-a avseende negativa händelser och tillbud med MTP

Medicinskt ansvarig sjuksköterska - MAS (SOSFS 1997: 10)

Det åligger den medicinskt ansvariga sjuksköterskan att upprätthålla och utveckla verksamhetens kvalitet och säkerhet inom ramen för det kvalitetssystem som skall finnas i verksamheten enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 1996:24) Kvalitetssystem i hälso- och sjukvården. Den medicinskt ansvariga sjuksköterskan utövar sitt ansvar genom att planera, styra, kontrollera, dokumentera och redovisa arbetet med verksamhetens kvalitet och säkerhet.

I den medicinskt ansvariga sjuksköterskans ansvar ingår bl.a. att tillse att författningsbestämmelser och andra regler är kända och efterlevs, att det finns behövliga direktiv och instruktioner för sjukvårdsverksamheten samt att personalen inom kommunens hälso- och sjukvård har den kompetens som behövs med hänsyn till de krav som ställs på verksamheten.

Arbetsledare= chef, enhetschef, områdeschef dyl.

Arbetsledaren i verksamheten svarar för att den utrustningen som är inköpt till boendeenheten/dagverksamhet är lämplig att använda samt att personalen på enheten har tillräcklig kunskap och har kompetens att använda de/den hjälpmedel/utrustning som används. Arbetsledaren svarar för att den inköpta utrustningen kasseras när den inte längre är lämplig att använda, efter konsultation med Rehabpersonal och/eller hjälpmedelstekniker.

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Haparanda, Luleå

Norrbottens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 9(43)</p>
----------------------	--	---	---

Personal = Omvårdnadspersonal/Baspersonal

Personalen som arbetar runt den boende svarar för att ta del av och följa de instruktioner som ges av förskrivaren samt att informera förskrivaren vid problem och/eller förändringar. Om en person har ett hjälpmedel förskrivet och inte själv kan svara för hjälpmedlet, har personalen ett ansvar för att hjälpa till med skötsel, rengöring, förvaring samt återlämning enligt lokala förutsättningar.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Luleå, Gällivare*

Brukare = Hjälpmedelsanvändare

Alla hjälpmedel som förskrivs är att betrakta som ett lån och ska återlämnas när behovet har upphört. Så långt det är möjligt svarar brukaren eller dess företrädare för att hjälpmedlet sköts och förvaras i ett lämpligt utrymme samt att de återlämnas väl rengjorda när behovet har upphört.

Resursperson i hjälpmedelsfrågor

Varje kommun har utsett en kontaktperson som ingår i ett länsövergripande nätverk i hjälpmedelsfrågor via Kommunförbundet Norrbotten.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå*

Samverkan kommun/landsting

Kommunerna har tecknat ett avtal om Samverkan Hjälpmedel med Norrbottens läns landsting. Fyra personer representerar Norrbottens kommuner vid samrådsträffar där Länservice är sammankallande. Uppdraget är att följa utvecklingen av hjälpmedelsverksamheten och arbeta med gemensam utbildningsplanering. Representanterna utses av Kommunnätverket för en mandatperiod på två år.

Hjälpmedelsgruppen inom Kommunförbundet

Arbetsgrupp som sköter årlig revidering av de kommungemensamma hjälpmedelsriktlinjerna.

<http://www.bd.komforb.se/verksamhetsomraden/socialtjanst/avtaloverenskommelserochriktlinjer/hjalpmedelsgruppen.4.8b0fc812453f49140800025.html>

Användargrupp

En partsammansatt arbetsgrupp som består av fyra representanter från Norrbottens kommuner, samt representanter från Norrbottens läns landsting. Årlig uppföljning/utvärdering av verksamhet och ekonomi. Länservice är sammankallande.

Norrbottnens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 10(43)
-----------------------	--	--	------------------------

9. Generella riktlinjer

Förutom nedanstående finns även andra lokala Generella riktlinjer: *Luleå*

Avvikelse rapportering

Vid händelse eller tillbud där medicintekniska produkter ingår i händelseförloppet ska avvikelse rapport göras enligt lokala rutiner i kommunen.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Haparanda, Kiruna, Luleå, Gällivare, Piteå,*

Begränsningsåtgärder

Åtgärder som larm, sänggrindar och bälten får inte användas i syfte att frihetsberöva en person men däremot som skydd eller hjälpmedel när den enskilde samtycker till åtgärden. Personer med demenssjukdom har inte alltid förmåga att uttrycka sitt samtycke utan visar genom sina reaktioner hur de upplever en viss åtgärd. Detta får i sådana fall vara vägledande för ställningstagande om huruvida samtycke föreligger eller inte. Beslut måste fattas i varje enskilt fall utifrån den enskildes behov och vad han eller hon uttrycker. Hjälpmedel i syfte att rörelsebegränsa en person får aldrig användas för att kompensera brist på personal, bristande utbildning hos personalen eller brist i lokaler eller utrustning.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Gällivare, Luleå, Piteå*

Byte av hjälpmedel

Byte av hjälpmedel sker när brukarens behov ändrats eller då hjälpmedlet är utslitet. Att det har kommit nya modeller av ett hjälpmedel på marknaden är inte skäl för att byta.

Dubbel utrustning

Dubbel utrustning av hjälpmedel som fyller samma funktion kan endast förskrivas i undantagsfall då särskilda behov finns.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå*

Enklare hjälpmedel/Egenansvar

Produkter/hjälpmedel, som finns att köpa i öppna handeln och som normalt även används av icke funktionshindrade personer, klassificeras inte som hjälpmedel.

Dessa produkter tillhandahålls/förskrivs inte av kommunen som ett personligt hjälpmedel. Arbetsterapeut och Sjukgymnast kan vid behov informera var dessa produkter finns att köpa.

Ersättning av borttappade hjälpmedel

Om ett hjälpmedel som hyrs via Länservice tappas bort och inte kan lämnas i retur ska det ersättas enligt gällande prislista i [Samverkansavtal Hjälpmedel](#).

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå, Älvsbyn*

Hjälpmedel ägda av brukaren

Brukaren ansvarar helt själv för all service, underhåll och anpassningar. Då behovet upphör är fortfarande hjälpmedlet brukarens egendom om inget annat har avtalats.

Norrbottens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 11(43)</p>
----------------------	--	---	--

Hyra av hjälpmedel utanför sortiment

Vid speciella behov då inte länsortimentet täcker behovet ska handläggning ske för särskilt beslut (se definition punkt 5). Se Länservice NLLs rutin

<http://www.nll.se/upload/IB/se/hjlp/Lena%20N-%20H/Rutin%20på%20hjm%20portalen/II%20Rutin%20vid%20betällning%20utanför%20sortiment.doc>

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Kiruna, Luleå

Specialanpassning

Vid förskrivning av medicintekniska produkter ingår att vid behov personligt anpassa tekniska hjälpmedel. Specialanpassning kan ske genom att man;

- Kombinerar produkter på ett sätt som tillverkaren inte avsett.
- Gör konstruktionsmässiga ingrepp eller tillägg på en färdig produkt.
- Konstruerar och tillverkar en ny produkt.
- Använder produkten på ett nytt sätt eller inom ett nytt användningsområde.

Specialanpassningar skall utföras av behörig hjälpmedelstekniker enligt skriftlig beställning av förskrivaren.

- **Hjälpmedelsteknikern** har ansvar för att hjälpmedlet är lämpligt att anpassa och att anpassningen är utförd på ett tekniskt korrekt sätt.
- **Förskrivaren** ska godkänna anpassningen innan den tas i bruk och ansvarar för att det specialanpassade hjälpmedlet är säkert och lämpligt för personen.
- **Leverantören** har inte produktansvar för specialanpassade produkter som utförs av landstingets tekniker.

Specialanpassningen ska dokumenteras och en teknisk och funktionell riskanalys ska alltid göras. Rutin Länservice NLL <http://www.nll.se/upload/IB/se/hjlp/Lena%20N-%20H/Rutin%20på%20hjm%20portalen/Specialanpassning.doc>

Lokal tillämpning/rutin finns: Luleå

Utrustning för verksamheten = Grundutrustning

Varje boende och dagverksamhet ska ha en viss uppsättning av hjälpmedel. Hjälpmedel för måltider, hygien och för att underlätta omvårdnadsarbetet.

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå

Utlåning av hjälpmedel som är förskrivna till en annan person.

Förskrivet hjälpmedel får inte lånas ut till en annan person. Om ett förskrivet hjälpmedel lånas ut till någon annan och ett olyckstillbud sker är den person som lånar ut hjälpmedlet helt ansvarig för konsekvenserna.

Norrbottens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 12(43)
-----------------------------	---	--	------------------------

Återlämning av hjälpmedel

Förskrivna hjälpmedel ska återlämnas så snart behovet upphört. Återlämning sker i samråd mellan personal och förskrivare.

Återlämning av hjälpmedel som hyrs via Länservice ska göras så snart behovet har upphört. De hjälpmedel som återlämnas ska vara rengjorda och märkta med brukarens namn, personnummer samt hjälpmedlets individnummer. Datum för återlämning ska anges på retursedeln.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå*

Norrbottens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 13(43)
----------------------	---	--	------------------------

Särskilda förhållanden

Hjälpmedel vid besök/vistelse i annan kommun

Huvudprincipen är att brukaren tar med sina hjälpmedel vid besök/vistelse i annan kommun. Är detta inte möjligt kan förskrivaren kontakta mottagande kommun och ordna med lån av hjälpmedel under besöket. Kostnaden debiteras brukarens hemkommun.

Flyttning till/från annat län

Brukaren eller dess företrädare kontaktar förskrivaren inför flytten. Huvudprincipen är att endast de hjälpmedel, som behövs under resan, tas med. Det är viktigt att förskrivaren vidtar åtgärder och dokumenterar så att hjälpmedelsansvaret upphör efter flytten.

<http://www.nll.se/upload/IB/se/hjlp/Lena%20L/rutiner/Inrapport%20vid%20flytt%20från%20länet.doc>

<http://www.nll.se/upload/IB/se/hjlp/Lena%20L/rutiner/Inrapport%20vid%20flytt%20till%20länet.doc>

Flyttning till annan kommun i länet

Då brukaren ska flytta kontaktar förskrivaren ny förskrivare i den aktuella kommunen. Förskrivaren överrapporterar de aktuella hjälpmedlen och den nya förskrivaren avgör vilka hjälpmedel som får tas med. Uppföljnings- och kostnadsansvar flyttas över till den nya kommunen. Brukaren ansvarar för att hjälpmedlen flyttas med till nya bostaden.

Uthyrning av hjälpmedel till privatperson via Länservice NLL

Länservice hyr ut vissa hjälpmedel till privatpersoner, ideella organisationer och företag etc., för tillfälliga behov. Det kan röra sig om personer som tillfälligt vistas i länet, personer som tillfälligt har behov av hjälpmedel i sitt fritidsboende eller har behov av hjälpmedel i samband med särskilda aktiviteter. Tillämpning utifrån lokala beslut i varje kommun.

Norrbottens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 14(43)
----------------------	--	--	------------------------

04 Hjälpmedel vid personlig medicinsk behandling

04 03 Hjälpmedel för andningsbehandling

04 03 27 Andningsmuskeltränare

Förskrivningsrätt: Sjukgymnast

Riktlinjer:

Förskrivningsrätten avser PEP-mask (Positiv Expiratory Pressure) då motstånd vid utandning krävs. PEP-mask används då personen inte kan sluta läpparna för att blåsa i flaska eller BA-tub.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Luleå*

04 27 Stimulatorer

04 27 06 Stimulatorer för smärtlindring

Förskrivningsrätt: Sjukgymnast

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser TENS.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Haparanda, Gällivare, Kiruna, Luleå*

04 27 18 Hjälpmedel för sinnesstimulering

Generella riktlinjer: Kan förskrivas till brukare med motorisk oro, där oron ger svårigheter att komma till ro under dagen eller somna på kvällen. Målet är att motverka fysisk och psykisk oro och/eller förbättra sömnen.

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser täcke för stimulering.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Haparanda, Boden, Gällivare, Luleå, Piteå*

Norrbottnens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 15(43)
-----------------------	---	--	------------------------

04 33 Antidecubitushjälpmedel

04 33 03 Sittdynor och underlägg avsedda för trycksårsprevention

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Generella riktlinjer: Antidecubitusdynor förskrivs till rullstol vid trycksårstendens eller som behandlingsåtgärd vid trycksår.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare, Kiruna, Luleå*

04 33 04 Ryggkuddar och ryggdynor avsedda för trycksårsprevention

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

04 33 06 Madrasser och madrasskydd avsedda för trycksårsprevention

Förskrivningsrätt: Sjuksköterska

Generella riktlinjer: Förskrivningsrätten avser antidecubitusmadrass. Förskrivning av tryckavlastande madrass ersätter inte insättande av vändschema eller andra omvårdnadsåtgärder.

Lokal tillämpning: *Boden, Gällivare, Haparanda, Kiruna, Luleå, Älvsbyn*

04 48 Rörelse-, styrke- och balansträningsredskap

04 48 08 Ståbarr och ståstöd

Förskrivningsrätt: Sjukgymnast

Riktlinjer: Förskrivningsrätt avser ståstöd.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå*

04 48 15 Arm-, bål och benträningsredskap

Förskrivningsrätt: Sjukgymnast

Riktlinjer: Förskrivningsrätt avser armergometer/sängcykel/manuped.

Norrbottnens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 16(43)</p>
-----------------------	--	---	--

04 48 21 Tippbrädor

Förskrivningsrätt: Sjukgymnast

Riktlinjer: I första hand ska ståstöd förskrivas.

Tippbräda kan förskrivas till brukare som är i behov av maximalt stöd för att kunna komma upp i en stående position.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Haparanda*

04 48 27 Hjälpmedel för placering (lagring) av kroppen under behandling

Generella riktlinjer: För brukare med stora funktionsnedsättningar kan positioneringskuddar förskrivas för positionering i liggande, när behovet inte kan tillgodoses med vanliga kuddar.

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Riktlinjer: Förskrivning avser positioneringskuddar i liggande. Kuddsystem för sittande, se 18 09 42.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Gällivare, Luleå*

Norrbottnens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 17(43)
-----------------------	---	--	------------------------

06 Ortoser och proteser

Generella riktlinjer: Kommunernas ansvar omfattar prefabricerade ortoser som inte kräver specialkompetens. Ortoser kan endast förskrivas vid kronisk sjukdom och/eller vid varaktigt behov. Ortoser som förskrivas via ortopedtekniska är landstingets ansvar (ex. frakturbehandling). Ortoser vid tillfälliga besvär och vissa enklare ortoser är brukarens eget ansvar och brukaren hänvisas därför till öppna marknaden t.ex. välsorterade sportaffärer eller skoaffärer. Ortoser som syftar till att endast möjliggöra/underlätta fritids- och motionsaktiviteter samt idrott är brukarens eget ansvar att införskaffa.

06 03 Spinala ortoser

Förskrivningsrätt: Sjukgymnast

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser elastiska ryggortoser.

Mjuka halskragar kan inte förskrivas.

Lokal tillämpning/rutin finns: Piteå

06 06 Övre extremitetsortoser, kroppsburna

06 06 03 Fingerortoser

06 06 12 Hand- handledsortoser

06 06 15 Armbågsortoser

06 06 21 Skulderortoser

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Riktlinjer: Prefabricerade ortoser inom denna produkttyp förskrivas vid kronisk sjukdom och varaktigt behov av ortos. Epicondylitbandage kan inte förskrivas.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare*, Piteå

Norrbottens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 18(43)</p>
----------------------	--	---	--

06 12 Nedre extremitetsortoser,

06 12 06 Fotledsortoser

Förskrivningsrätt: Sjukgymnast

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser elastisk fotledsortos och dorsalskena.

Elastisk fotledsortos och dorsalskena kan förskrivas till brukare med neurologisk funktionsnedsättning och/eller varaktigt behov av ortos. Fotledsbandage kan inte förskrivas.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Arvidsjaur, Piteå*

06 12 09 Knäortoser

Förskrivningsrätt: Sjukgymnast

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser elastisk knäortos.

Knäortos kan endast förskrivas när påtaglig instabilitet föreligger trots träning eller om grav felställning föreligger av annan orsak t e x gonartros.

Knäortoser vid mindre allvarliga besvär kan inte förskrivas som hjälpmedel. Knäortos i syfte att användas att utöva idrott kan inte förskrivas som hjälpmedel.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Haparanda, Piteå*

Norrbottnens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 19(43)
-----------------------	--	--	------------------------

09 Hjälpmedel för personlig vård

Generella riktlinjer: Förskrivningsrätt avser personliga hjälpmedel. Hjälpmedel för personlig vård, som används för flera brukare, räknas som utrustning och är verksamhetens ansvar

09 06 Kroppsburen skyddsmateriel

09 06 03 Huvudskydd

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser skyddshjälm. Skyddshjälm kan förskrivas när stor risk för huvudskada föreligger.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare*

09 06 24 Kroppsskydd

Riktlinjer: Förskrivas/tillhandahålls enligt lokala beslut.

Förskrivningsrätt: Enligt lokala beslut. Förskrivningsrätten avser höftskyddsbyxor.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare, Haparanda, Boden, Kiruna, Luleå, Piteå, Älvsbyn*

09 09 Hjälpmedel för av- och påklädning

09 09 03 Strumppådragare

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Lokal tillämpning/rutin finns: *Piteå*

09 12 Hjälpmedel vid toalettbesök

Generella riktlinjer: Vid behov av hink och/eller stänkskydd ingår detta i lånet till brukaren.

09 12 03 Flyttbara toalettstolar, med och utan hjul

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Piteå, Gällivare*

09 12 12 Toalettstolsförhöjningar, fristående

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Lokal tillämpning/rutin finns: *Piteå*

Norrbottnens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 20(43)
-----------------------	---	--	------------------------

09 12 18 Toalettstolsförhöjningar, fasta tillsatser

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast
Lokal tillämpning/rutin finns: *Piteå*

09 12 21 Toalettsitsar med inbyggd lyftanordning

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Riktlinjer: Kan förskrivas i syfte att brukaren självständigt ska klara toalettbesök. Brukaren ska själv kunna hantera hjälpmedlet. Förskrivning sker enligt kommunens rutiner för särskilt beslut.

09 12 24 Armstöd och/eller ryggstöd som monteras på toaletten

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

09 33 Hjälpmedel vid tvättning, bad och dusch

09 33 03 Bad och duschstolar (med och utan hjul), badbrädor, pallar, ryggstöd och sitsar

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast
Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Piteå*

09 33 12 Badbritsar, duschbord och skötbord

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser duschbord och duschvagn.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Piteå*

Norrbottens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 21(43)
----------------------	---	--	------------------------

12 Hjälpmedel vid förflyttning

Generella riktlinjer: Hjälpmedel för förflyttning kan förskrivas för att den enskilde ska kunna förflytta sig i den dagliga livsföringen.

12 03 Gånghjälpmedel som hanteras med en arm

12 03 03 Stödkäppar

Förskrivningsrätt: Sjukgymnast

12 03 06 Armbågs kryckor

Förskrivningsrätt: Sjukgymnast

12 03 09 Underarmskryckor (Ra-kryckkäppar)

Förskrivningsrätt: Sjukgymnast

12 03 12 Axillarkryckor (Kryckor)

Förskrivningsrätt: Sjukgymnast

12 03 16 Gånghjälpmedel med tre eller fler stödben

Förskrivningsrätt: Sjukgymnast

12 06 Gånghjälpmedel som hanteras med båda armarna

12 06 03 Gåstativ

Förskrivningsrätt: Sjukgymnast

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser betastöd.

Norrbottnens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 22(43)</p>
-----------------------	--	---	--

12 06 06 Rollatorer

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Riktlinjer: Rollator kan förskrivas vid nedsatt gångförmåga då käpp inte ger tillräckligt stöd. Huvudregeln är att endast en rollator kan förskrivas. Vid behov av bricka, korg eller andra tillbehör ska leverantörens produkter förskrivas. Bricka, korg och käpphållare går inte att hyra som komponent till rollatorn, utan köps in och ska återlämnas till kommunens förskrivare då behovet upphört. Övriga tillbehör kopplas som komponent till rollatorn.

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå

12 06 09 Gåstolar

Förskrivningsrätt: Sjukgymnast

12 06 12 Gåbord

Förskrivningsrätt: Sjukgymnast

Riktlinjer: RA-rollatorer ingår under ISO-koden Gåbord.

Att observera vid förskrivning av gåbord med el-funktion i befintligt länsortiment är inte testat och godkänt för att användas som uppresningshjälpmedel. Brukaren ska kunna medverka aktivt vid uppresningen och klara att ta större delen av belastningen på benen.

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå

Norrbottnens Kommuner	<p align="center">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p align="center">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p align="center">Sida nr (av) 23(43)</p>
-----------------------	---	--	---

12 22 Manuellt drivna rullstolar

Riktlinjer: Rullstol som tillgodoser förflyttningsbehovet och behovet av sittkomfort förskrivs i första hand. Endast i undantagsfall kan brukaren få mer än en manuell rullstol förskriven för samma funktion. Manuell rullstol bör utprovas i brukarens miljö. Ställningstagande till rullstol föregås av en noggrann bedömning då ett långvarigt och omfattande behov finns och brukaren inte kan klara förflyttningar på annat sätt. Hänsyn tas till brukarens förutsättningar i förhållande till aktiviteten och i vilken omgivning rullstolen ska användas.

12 22 03 Manuella tvåhjuldrivna rullstolar

Rullstolar utformade för att framföras av den person som sitter i rullstolen genom att, med båda händerna, skjuta på hjulens däck eller drivringar och därmed få rullstolen att rulla. Här ingår t.ex. framhjuldrivna och bakhjuldrivna rullstolar. Här ingår även underredet för sittskal (tidigare 12 21 33 Systemrullstolar).

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Gällivare, Luleå, Piteå*

12 22 09 Manuella rullstolar med ensidesframdrivning

Rullstolar utformade för att framföras av den person som sitter i rullstolen genom att bara en hand används.

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

12 22 18 Manuella vårdarmanövrerade rullstolar

Rullstolar utformade för att med hjälp av körhandtaget/handtagen framföras och styrs av en annan person än den som sitter i rullstolen.

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå*

Norrbottnens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 24(43)
-----------------------	---	--	------------------------

12 23 Motordrivna rullstolar

Generella riktlinjer: Elrullstol är ett hjälpmedel som kompenserar brukarens gångförmåga. Behovet av förflyttning i den dagliga livsföringen ska icke kunna tillgodoses av andra förflyttningshjälpmedel.

Elrullstol för inomhusanvändning kan förskrivas när andra förflyttningshjälpmedel inte tillgodoser behovet av förflyttning inomhus. Vid förskrivning av elrullstol för utomhusanvändning ska andra förflyttningmöjligheter i den dagliga livsföringen tas i beaktande.

För att eldriven rullstol ska kunna förskrivas ska brukaren själv kunna framföra rullstolen utan fara för sig själv eller annan person. Samråd bör ske med läkare.

12 23 03 Eldrivna rullstolar med manuell styrning

Rullstolar som drivs av en elektrisk motor och som styrs mekaniskt genom att förändra inriktningen på styrhjulen. Här ingår även scooters.

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Eldriven rullstol med manuell styrning förskrivas enligt lokal tillämpning.

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå

12 23 06 Eldrivna rullstolar med motoriserad styrning

Rullstolar som drivs av en eldriven motor och styrs med hjälp av en eller flera styrmotorer.

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Om inte eldriven rullstol med manuell styrning kan tillgodose behovet av förflyttning kan en eldriven rullstol med motoriserad styrning förskrivas.

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå

12 23 12 Eldrivna vårdarmanövrerade rullstolar

Rullstolar som drivs av en eldriven motor och som manövreras av en annan person än den som sitter i rullstolen.

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Eldriven vårdarmanövrerad rullstol kan förskrivas som alternativ till drivaggregat till rullstol efter **särskilt beslut**. Billigast alternativ som uppfyller behovet ska förskrivas. Riktlinjerna vid förskrivning av eldriven vårdarmanövrerad rullstol är desamma som vid förskrivning av drivaggregat till rullstol.

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå

Norrbottens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 25(43)
----------------------	--	--	------------------------

12 24 Tilläggsutrustning till rullstolar

12 24 09 Drivaggregat

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Drivaggregat monteras på rullstol som alternativ till eldriven vårdarmanövrerad rullstol. I förskrivarens ansvar ingår att se till att produkten är lämplig och att de personer som hanterar drivaggregatet har tillräcklig kunskap om dess funktion och användning. Observera att montering av drivaggregat innebär en tipprisk. Tippskydd ska alltid användas till rullstolen.

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå

12 24 30 Bälten och selar till rullstolar

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Målet vid förskrivning är att möjliggöra en stabil sittställning och/eller förhindra att personen glider eller faller ur rullstolen. Kan förskrivas som tillbehör till rullstol.

Observera SOSFS 1980:87, se www.1177.se

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå

Norrbottnens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 26(43)
-----------------------	--	--	------------------------

12 31 Hjälpmedel för överflyttning och vändning

12 31 03 Glidbrädor, glidmattor, draglakan och vändningsmattor

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser glidbrädor/glidmattor/glidlakan för användning i den dagliga livsföringen. Vid behov av överflyttningshjälpmedel till/från bilsäte provas i första hand glidbräda eller glidmatta. Speciella glidmattor avsedda för användning i bil kan inte förskrivas.

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå

12 31 06 Vridplattor (vändskivor)

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Riktlinjer: Speciella vridplattor avsedda för användning i bil kan inte förskrivas.

12 31 09 Fristående lyftbågar

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

12 31 12 Repstegar

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

12 31 15 Uppresningsbälten och västar

Hjälpmedel som hjälper en person att manuellt förflytta en annan person.

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

12 31 21 Överflyttningsplattformar

Hjälpmedel för att i horisontalplanet förflytta en stående person en kort sträcka.

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Lokal tillämpning/rutin finns: Gällivare, Luleå, Piteå

Norrbottens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 27(43)
----------------------	---	--	------------------------

12 36 Personlyftar

Generella riktlinjer: Före lyft tas i permanent bruk ska andra förflyttningssätt uteslutas. Personlyft och lyftsele bör finnas som utrustning för användning vid akuta och tillfälliga behov.

12 36 03 Hjullyftar, med lyftselar och/eller lyftslingor

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Kiruna, Luleå, Piteå

12 36 04 Mobila stålyftar

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Riktlinjer: Hjullyft med upprensningfunktion kan väljas om brukaren har de funktioner som krävs.

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Kiruna, Luleå, Piteå

12 36 12 Stationära lyftar (monterade på/i vägg/väggar, golv och/eller tak)

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Riktlinjer: Stationär lyft väljs då hjullyft eller andra överflyttningssätt inte fungerar.

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå

12 36 15 Stationära lyftar som monteras på andra produkter

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser badkarsmonterad lyft. Kan förskrivas då det finns medicinska skäl för brukaren att bada badkar.

12 36 18 Stationära fristående lyftar

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå

Norrbottens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 28(43)</p>
----------------------	--	---	--

12 36 21 Lyftselar, sitsar och bårar

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser lyftselar. Lyftselar räknas som tillbehör till personlyftar. Används lyftsele från annan leverantör än den som tillverkat lyften som används ska denna kombination vara godkänd av respektive leverantör och finnas med i aktuell lista *Kombinationer lyftselar - personlyftar*. Här ingår även lyftdukar.

Periodisk inspektion av lyftsele (funktionskontroll) ska utföras minst en gång var sjätte månad enligt Europeanorm och Svensk Standard 2007 - SS-EN 10535 – 2007.

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Kiruna, Luleå, Piteå

Norrbottens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 29(43)
----------------------	--	--	------------------------

18 Hjälpmedel för utrustning och anpassning av bostäder och andra lokaler

18 03 Bord

18 03 06 Läsbord, pulpeter och talarstolar

Föreskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Läsbord är avsett för läs och skrivaktiviteter för personer med stora funktionsnedsättningar.

Läsbord får inte förskrivas för att användas som avställningsyta.

18 09 Sittmöbler och sitsar

18 09 03 Stolar

18 09 09 Coxitstolar

Föreskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Generella riktlinjer:

Föreskrivningsrätten avser anpassade arbetsstolar eller coxitstolar till personer med stora funktionsnedsättningar.

Föreskrivning i boendemiljö - Arbetsstol kan förskrivas till person med betydande gångsvårighet eller till en person som använder förflyttningshjälpmedel inomhus. Behovet ska inte kunna tillgodoses med enklare hjälpmedel som kilkudde, stol, pall eller kontorsstol. Arbetsstol kan inte förskrivas för att användas som transporthjälpmedel eller sittmöbel.

Föreskrivning av arbetsstol vid daglig verksamhet - Arbetsstol kan förskrivas som hjälpmedel till brukare i daglig verksamhet som är i behov av en stol med fler inställningsmöjligheter än de höj- och sänkbara stolar som verksamheten har ansvar att tillhandahålla.

Arbetsstolar får inte användas för att transportera personer på grund av att det finns tipprisk.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden*

Norrbottnens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 30(43)
-----------------------	--	--	------------------------

18 09 42 Dynor och underlägg

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast. Sittdynor/positioneringskuddar till rullstol förskrivs av Arbetsterapeut.

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser förhöjningsdynor, kildynor och positioneringskuddar. Kuddar för positionering i sittande i rullstol kan endast förskrivs till personer med särskilda behov där standardlösningar inte tillgodoser behovet. Positioneringskuddar i liggande se 04 48 27.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare, Luleå*

18 09 45 Ryggkuddar och ryggdynor

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser ryggkuddar och ryggdynor till rullstol.

18 12 Sängar

18 12 10 Sängar och lösa sängbottnar, motoriserat reglerbara

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Generella riktlinjer:

Reglerbar säng förskrivs/tillhandahålls efter bedömning då befintlig säng inte går att anpassa med förhöjningsklossar, lyftbåge, sänggrind eller sängryggstöd. Förskrivs då brukaren kan bli mer självständig och vid omfattande hjälpbehov.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Boden, Gällivare, Haparanda, Kiruna, Luleå, Piteå*

18 12 24 Ställbara rygg- och benstöd

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Riktlinjer: Manuellt ryggstöd kan förskrivs när brukaren inte behöver justera inställningen på ryggstödet och eller vid tillfälligt behov av högre huvud/fotända på sängen.

Elektriskt sängryggstöd förskrivs för att underlätta vid uppresning eller på medicinska indikationer.

Norrbottens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 31(43)</p>
----------------------	--	---	--

18 12 27 Sänggrindar och lyftbågar att fästa på sängen

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser sänggrindar och lyftbågar som monteras på sängen utifrån lokal tillämpning/rutin.

Huvudregeln är att enbart leverantörens tillbehör får monteras på reglerbara sängar. Om det är nödvändigt att montera på annan leverantörs tillbehör på säng kontaktas hjälpmedelstekniker för bedömning innan förskrivning.

Förtydligande från Socialstyrelsen 4 augusti 2010

Sänggrind kan vara ett hjälpmedel om personen ger sitt samtycke och det bidrar till att personen känner sig trygg och säker. Det får inte användas som en tvångsåtgärd. Kan inte personen ge sitt samtycke ska dennes reaktion och uttryck vara vägledande. Beslut om att sänggrind kan användas måste fattas i varje enskilt fall.

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Kiruna, Luleå, Piteå

18 15 Höjdställbara tillsatser till möbler

18 15 03 Förhöjningsklossar och förhöjningsben

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Lokal tillämpning/rutin finns: Piteå

18 18 Stödanordningar

18 18 06 Stödhandtag

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser produkter i Länsortiment (Gripo). Vid förskrivning av produkter som monteras mellan golv och tak måste taket hållfasthet godkännas och montering alltid göras av tekniker från Länservice.

Lokal tillämpning/rutin finns: För stödhandtag som monteras på väggen finns lokala tillämpningar - Boden, Gällivare, Luleå, Piteå

Norrbottens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 32(43)
----------------------	---	--	------------------------

18 30 Hjälpmedel för förflyttning i vertikal ledd

18 30 15 Portabla ramper

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast

Riktlinjer: Förskrivning kan göras vid tillfälliga behov av ramp. Om behovet är att rampen ska vara permanent på plats kan förskrivning inte göras. Säkerhetsaspekter som höjd, längd och belastning ska beaktas vid förskrivning. Ramper överbryggar en begränsad nivåskillnad.

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Piteå

Norrbottens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 33(43)
----------------------	--	--	------------------------

22 Hjälpmedel för kommunikation och information

22 12 Hjälpmedel för teckning och handskrift

22 12 24 Programvara för ordbehandling.

Generell information: Dessa hjälpmedel introduceras oftast när brukaren är barn. Används för att kunna uttrycka sig med hjälp av bilder. Bildprogram ex. Bliss. Här ingår programvara för att skriva, organisera och lagra text, ordbehandlingsprogramvara för alternativ styrning och för tillbehör till ordbehandlare.

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Kan förskrivas i samband med förskrivning av datautrustning eller till brukarens egen dator för att kompensera funktionsnedsättningen.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå*

22 18 Hjälpmedel för att hantera ljud-, bild- och videoinformation

22 18 03 Utrustning för att spela in och återge ljud

Generella riktlinjer: Kan förskrivas till personer som inte klarar av att hantera en vanlig cd-spelare eller läsa vanliga ljudböcker, behov av stora knappar. Inte för dyslektiker.

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Talboken på Cd-rom ersätter böcker i svartskrift exempelvis läromedel, fack- och skönlitteratur.

Vid förskrivning av Daisyspelare ska förskrivaren göra en noggrann bedömning av brukarens förutsättningar, aktivitet och omgivningsfaktorer. Målet är att brukaren ska kunna tillgodogöra sig skriven text, brukaren ska kunna hantera hjälpmedlet självständigt.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå*

Norrbottnens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 34(43)
-----------------------	--	--	------------------------

22 21 Samtalshjälpmiddel vid närkommunikation

22 21 03 Bokstavs- och symbolsatser/tavlor

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser symbolsatser/tavlor samt lexikon (tecken och symbollexikon) för att användas vid närkommunikation och som kognitivt stöd. Symbolsatser kan inte förskrivas som ett pedagogiskt hjälpmedel. Det material som behövs i en verksamhet t ex dagcenter eller gruppboende är verksamhetens ansvar.

Generell information:

Enstaka bilder eller hela kartotek kan beställas av dagverksamheten "Bildfabriken" via

Kommunikationsteamet. Följande bildbanker finns hos Bildfabriken; Ica bildbas, Matsedelsbilder, Pictogram, Focus samt beställning av egna digitala bilder. Kommunikationsteamet kan i viss mån tillgodose bildbehov som inte kan beställas av "Bildfabriken" som t ex PCS, bliss och rebusbilder.

I första hand ska man ta fram bilder från program man redan har tillgång till. Innan förskrivning av dataprogram ska brukaren ha använt bilderna i de aktiviteter och i den miljö där de ska tillämpas. Efter uppföljning kan symbolsatsen förskrivas. Utgångspunkten är att en bildbank ska täcka brukarens behov. Vid behov av andra bilder ska i första hand komplettering ske. Förskrivaren ansvarar för att handleda brukaren i metoden och kontinuerligt följa upp hur brukaren använder bilderna. Utbildning av programvaran kan fås av Kommunikationsteamet om det framgår vid förskrivning att behov finns. Brukaren ansvarar själv för utrustningen, dator, skrivare och färgpatroner. Förskrivning av symbolsatser eller bildbeställningar skickas till Kommunikationsteamet.

Förskrivs till brukare som har ett stort behov av att ta fram nya bilder ofta.

Lokala tillämpningar finns: *Haparanda, Luleå, Piteå*

22 21 09 Samtalsapparater

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Samtalsapparater förskrivs enligt lokal tillämpning

Generell information: Norrbottens läns landstings Kommunikationsteamet kan konsulteras. Anmälan till Kommunikationsteamet finns på Hjälpmedelsportalen www.nll.se Riktlinjer för hjälpmedelsinformation, Blanketter och informationsmaterial. Det finns både väldigt enkla samt väldigt komplicerade hjälpmedel i denna grupp. Man kan spela in eller skriva meddelanden som läses upp. Ex. på dessa hjälpmedel är Lightwriter eller Vocaflex. Enklare hjälpmedel kan vara JA och NEJ svarare. När det gäller denna grupp kan man be läkare skriva en remiss till logoped om man själv känner att man inte har kompetens.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå*

Norrbottnens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 35(43)</p>
-----------------------	--	---	--

22 21 12 Programvara för närkommunikation

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Förskrivning av programvara för närkommunikation sker endast i samband med förskrivning av datorutrustning för kommunikation.

Generell information: Detta är mjukvaran i samtalsdatorer ex handdatorer eller datorer som placeras på en el-rullstol

Lokala tillämpningar finns: *Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå*

22 21 90 Presentationsmaterial för bokstavssatser och symbolsatser

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Produkter som finns tillgängliga via affär, postorder klassas inte som hjälpmedel. Förskrivningsrätten avser presentationsmaterial såsom kommunikationstavlor och bildfack att användas av brukaren för aktiv kommunikation eller individuell planering. Bokstavstavlor och symboltavlor kan inte förskrivas som ett pedagogiskt hjälpmedel. Det material som behövs i en verksamhet t ex dagcenter eller gruppboende är verksamhetens ansvar.

Generell information: Detta är enklare kommunikationsböcker. Pekböcker som man fyller med bilder. En vanlig bok med plastfickor.

22 24 Telefoneringshjälpmedel och hjälpmedel för andra former av telekommunikation

22 24 21 Telefontillbehör

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Produkter som finns tillgängliga via affär eller postorder klassas inte som hjälpmedel. När dessa alternativ inte är tillräckliga kan nummerslagningshjälpmedel förskrivas. Den enklaste modellen ska förskrivas i första hand.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Haparanda, Luleå, Piteå*

Norrbottnens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 36(43)</p>
-----------------------	--	---	--

22 24 30 Porttelefoner

Generell information: I de fall porttelefon behöver kompletteras med elektromekanisk låsenhet och/eller automatisk dörröppnare ansöks detta genom bostadsanpassningsbidrag.

Återställande av porttelefon är fastighetsägarens ansvar.

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser porttelefoner som kan förskrivas till rörelsehindrad brukare med uttalade svårigheter att förflytta sig till ytterdörren i bostaden och som vistas ensam stor del av dagen.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå*

22 27 Varseblivningshjälpmedel

Generella riktlinjer: Tidshjälpmedel kan förskrivas som kognitiv stöd, om vårdtagaren har behov av tidkontroll och inte klarar av tidsbegrepp med vanlig klocka/ur.

Produkter, som även används av icke funktionshindrade personer, klassas inte som hjälpmedel om de finns tillgängliga i öppna handeln. Med öppna handeln avses affär eller postorder.

22 27 12 Ur och klockor

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut.

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser hjälpmedel som mäter, visar och talar om vad klockan är. Här ingår bl. a. bärbara och stationära hjälpmedel med eller utan en alarmfunktion.

- Armbandsur kan förskrivas när personen behöver ordbilder för att passa tider i det dagliga livet.
- Fickur kan förskrivas till personer som med hjälp av fickuret kan klara tidsplanering mer självständigt.
- Tidshjälpmedel för dygnsuppfattning kan också förskrivas vid behov.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå*

Norrbottnens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 37(43)</p>
-----------------------	--	---	--

22 27 15 Almanackor, kalendrar och planeringssystem

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser elektroniska almanackor som används som planeringshjälpmedel och kognitivt stöd. Planeringshjälpmedel som kognitivt stöd kan förskrivas till brukare som har svårighet att strukturera och minnas information, som med hjälp av detta blir mer självständig. Elektroniska almanackor förskrivs efter särskilt beslut enligt lokal tillämpning

Generell information: Ex. på detta är Handdatorer. Hjälpmedelskonsulent på Huvudsaken kan konsulteras.

Lokala tillämpningar finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå

Norrbottnens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 38(43)</p>
-----------------------	--	---	--

22 33 Datorer och terminaler

Generella riktlinjer: Införskaffande och tillhandahållande av datorer i standardutförande det vill säga datorenhet med multimediepaket, bildskärm 17" eller vanlig bildskärm 19", tangentbord, mus eller skrivare är brukarens eget ansvar förutom:

- När datorn är ett hjälpmedel för närkommunikation när brukaren har en grav och varaktig talstörning

Vid behov av anpassning av egen dator se 24 10

- Bord till datorn kan endast förskrivas då funktionsnedsättningen kräver speciallösningar.
- Programvara av allmän karaktär är brukarens eget ansvar. Programvara som är betingat av funktionsnedsättningen kan erhållas som hjälpmedel.
- De avgifter som tillkommer vid Internetanvändning och Internetuppkoppling samt abonnemang är brukarens eget ansvar.
- Brukaren bekostar själv papper, disketter, Cd-skivor, bläckpatroner och övrigt förbrukningsmaterial.
- Enklaste alternativ ska provas i första hand.
- Uppgradering av förskriven dator eller byte till nyare och kraftfullare kan endast ske i undantagsfall, när ny teknik ytterligare väsentligt kompenserar funktionsnedsättningen.

Datorn som närkommunikationshjälpmedel

Med närkommunikation avses daglig tvåvägskommunikation i närmiljö (i tal, bild eller skrift)

Norrbottnens läns landstings Kommunikationsteamet kan konsulteras. Anmälan till Kommunikationsteamet en finns på Hjälpmedelsportalen, www.nll.se – Riktlinjer för hjälpmedelsverksamheten, Blanketter och informationsskrifter.

Dator på daglig verksamhet

Grundutrustning: Daglig verksamhet ansvarar för dator i standardutförande, dvs. datorenhet med multimediepaket, platt bildskärm 17" eller vanlig bildskärm 19", tangentbord, mus och skrivare.

I daglig verksamhet har dagcentret ansvar för att grundutrustningen ska passa de speciella behov som brukaren har, det kan t ex gälla större bildskärm än standardutförande och alternativa styrsätt och anpassade programvaror.

Rörelsehinder: För att erhålla dator som skrivhjälpmedel i daglig verksamhet ska brukaren bedömas vara på läs och skrivnivå med ord eller symboler samt ha ett finmotoriskt funktionshinder som gör att man inte klarar av standardutrustning. Alternativa styrsätt skall i första hand installeras i dagliga verksamhetens dator.

Övrigt

När daglig verksamhet upphör återlämnas utrustningen. Behovet kan ev. omprövas.

Skanner för att göra pedagogiskt material tillgängligt för brukaren är i första hand daglig verksamhets ansvar.

Om brukaren helt självständigt klarar att skanna sitt material kan dock skanner förskrivas som personligt hjälpmedel. Nätverkskort är daglig verksamhets ansvar.

Norrbottnens Kommuner	<p align="center">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p align="center">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p align="center">Sida nr (av) 39(43)</p>
-----------------------	---	--	---

Generell information: Datorer kan förskrivas vid riktigt komplicerade behov. Förekommer väldigt sällan. Kan vara i ärenden där andra användare kan orsaka problem med brukarens program eller inställningar. Oftast i en familj där flera personer använder samma dator. Sittställningen ska vara utredd och åtgärdad.

För synskadade görs utprovningen av alternativt styrsätt och programvara och större bildskärm än standard utförande på Syncentralen. Förskrivning kan vid behov ske i samarbete med Kommunikationsteamet en.

22 33 03 Stationära datorer

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå

22 33 06 Bärbara datorer och hand- och fickdatorer

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Lokal tillämpning/rutin finns: Boden, Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå

22 36 Inmatningsenheter till datorer

Generella riktlinjer: Kan förskrivas till personer med rörelsehinder och kognitiva funktionshinder för att möjliggöra datoranvändning.

Anpassning av dator till person med rörelsehinder:

Alternativt styrsätt och programvara kan förskrivas som tillbehör till personens egen dator om personen har ett sådant rörelsehinder i de övre extremiteterna att hon/han inte klarar av att använda datorn i standard utförande. Behovet att skriva och läsa ska vara frekvent och regelbundet.

Anpassning av dator i prekommunikativt syfte:

Alternativt styrsätt och programvara kan förskrivas under en begränsad period för att utreda om det kan bli aktuellt med ett kommunikationshjälpmedel.

Kommunen ansvarar inte för:

Internetanslutning
Specifika fritidsintressen

Norrbottnens läns landstings Kommunikationsteamet kan konsulteras.

Norrbottnens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 40(43)</p>
-----------------------	--	---	--

22 36 03 Tangentbord

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser tangentbordsöverlägg, förstorat tangentbord och minitangentbord.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå*

22 36 06 Datormöss och musliknande enheter

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser olika mustyper samt musklickningsprogram.

Lokala tillämpningar finns: *Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå*

22 36 09 Styrspakar (joysticks) till datorer

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå*

22 36 12 Alternativa inmatningsenheter

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser pekskärmar, röststyrning, conceptplattor, skärmtangentbord.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå*

22 36 15 Inmatningstillbehör

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser tangentbords- och musersättare.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå*

22 36 18 Programvara för inmatning

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser ordprediktionsprogram, talande tangentbord och alfabetiskt tangentbord.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå*

Norrbottnens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 41(43)
-----------------------	--	--	------------------------

22 39 Presentationsenheter för datorer

22 39 09 Alternativa enheter för presentation från datorer

Generell information: Detta kan förskrivas till personer som drabbats av ex. stroke och inte klarar av att läsa men förstår det som läses upp. Man kan ex. skanna in post som läses upp eller få mail upplästa. Personen ska inte bara ha läs och skrivsvårigheter.

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser talsyntes till dator som kan förskrivas efter samråd med logoped för att kompensera en funktionsnedsättning av talet. Talsyntes kan inte förskrivas för läsinlärning, detta betraktas som ett pedagogiskt hjälpmedel dvs. skolans ansvar.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå*

22 90 Hjälpmedel för kognitivt stöd

22 90 03 Kognitivt bildstöd för utförande av dagliga livets aktiviteter

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Norrbottnens Kommuner	Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter	Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år	Sida nr (av) 42(43)
-----------------------	--	--	------------------------

24 Hjälpmedel för hantering och transport av produkter

24 09 Hjälpmedel för att handha, manövrera och/eller kontrollera föremål

24 09 18 Strömbrytare (till/från funktion) och omkopplare

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Förskrivningsrätten avser kontakter, ex sug/blås.

För att kunna styra omgivningen se 24 12 03 Fjärrsystem

Vid anpassning av datorer se 22 36 Inmatningstillbehör till datorer och elektronik utrustning.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå*

24 13 Hjälpmedel som kan styra och kontrollera på avstånd

24 13 03 Fjärrstyrsystem

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Fjärrsystem för omgivningskontroll kan förskrivas för att en funktionshindrad person självständigt ska kunna styra funktionen i sin bostad. För enklare funktioner som att t.ex. att tända och släcka lampor rekommenderas i första hand timer eller fjärrbrytare från öppna handeln. Fjärrsystem kan inte förskrivas enbart i pedagogiskt syfte i en aktiveringssituation.

Lokal tillämpning/rutin finns: *Gällivare, Haparanda, Luleå, Piteå*

Norrbottnens Kommuner	<p style="text-align: center;">Gemensamma riktlinjer inom området Medicintekniska produkter</p>	<p style="text-align: center;">Utgåva 4 2010-12-14 Revideras En gång/år</p>	<p style="text-align: center;">Sida nr (av) 43(43)</p>
-----------------------	--	---	--

24 18 Greppanpassningar och hjälpmedel som ersätter arm- och/eller hand- och/eller fingergrepp

24 18 18 Peklampor

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

24 18 18 Stativ

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Förskrivningen avser stativ för montering av kommunikationshjälpmedel.

24 18 27 Underarmsstöd som underlättar manuella aktiviteter

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut

Riktlinjer: Underarmsstöd kan förskrivas till personer som är i behov av att avlasta underarmen för att kunna använda dator.

24 21 Förlängare

24 21 03 Griptänger, manuella

Förskrivningsrätt: Arbetsterapeut, Sjukgymnast